

ОЦІНКА КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ м. КИЄВА

О.В. Савчук, М.В. Голубчиков (Київ)

Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика

Резюме. Проаналізовано рівень кадрового потенціалу. Наведено деякі показники роботи дитячої стоматологічної служби м. Києва у динаміці за 2008–2010 рр.

Ключові слова: дитяча стоматологічна служба, кадрове забезпечення.

Соціально-економічна криза, що спостерігається в Україні понад десятиліття, негативно впливає на стан здоров'я населення. Особливо відчутно її наслідки позначаються на таких вразливих контингентах, як діти та підлітки. Однією з актуальних проблем у сфері охорони здоров'я, яка потребує першочергового вирішення, є удосконалення стоматологічної допомоги підростаючому поколінню з метою зміцнення його стоматологічного здоров'я. За даними ВООЗ, рівень поширеності захворювань порожнини рота, слинних залоз і щелеп серед дітей віком до 15 років становить 600 випадків на 1000 дітей [3]. За даними українських досліджень, поширеність карієсу зубів складає серед дітей віком 6 років – 67,4%; 12 років – 71,9%, 15–17 років – 94,9% [2; 6].

Таким чином, проблема збереження стоматологічного здоров'я підростаючого покоління, у т.ч. шляхом підвищення ефективності функціонування дитячої стоматологічної служби, залишається надзвичайно актуальною проблемою. Для досягнення цієї мети слід вирішити багато питань, у т.ч. щодо раціонального планування кадрового забезпечення служби [1; 2; 4].

Мета роботи – проаналізувати кадровий потенціал дитячої стоматологічної служби м. Києва і оцінити його адекватність потребам дітей столиці у стоматологічній допомозі.

Матеріали та методи

За допомогою медико-статистичного методу проаналізовано кадрове забезпечення дитячої стоматологічної служби столиці та обсягів наданої нею допомоги дитячому населенню у динаміці за 2008–2010 рр. У ході аналізу використано методи статистичного групування, зведення, узагальнення (за допомогою середніх і відносних величин) та порівняння. Матеріалами

для аналізу слугували дані звітних статистичних форм №20 «Звіт лікувально-профілактичного закладу» та №17 «Звіт про медичні кадри» окремих стоматологічних закладів та інтегровані в цілому по м. Києву. Аналіз також ґрунтувався на результатах спеціальної розробки первинних медичних та облікових документів (ф. №043/о; ф. №039/о).

Результати дослідження та їх обговорення

Для забезпечення дитячого населення (віком до 17 років включно) стоматологічною допомогою у бюджетних і комунальних лікувально-профілактичних закладах м. Києва у 2010 р. передбачено 272 штатні посади дитячих лікарів-стоматологів. Протягом останніх трьох років їх кількість скоротилась на 9,1%. Показник забезпеченості дитячого населення м. Києва лікарями-стоматологами у 2010 р. становив 4,7 штатної посади дитячих лікарів-стоматологів на 10 тис. відповідного населення. Найнижчий рівень забезпеченості зафіксовано у Подільському районі столиці.

Середній вік дитячих лікарів-стоматологів становив 38–40 років. А вищу кваліфікаційну категорію мали 37,9% даних фахівців, першу – 19,1%, другу – 24,3% (рис.).

У 2010 р. чисельність дитячого населення віком до 17 років включно у м. Києві становила 573 960 осіб (за даними звітної форми №31-здоров.). За цей рік дітьми зроблено 898 898 відвідувань до стоматологів, тобто на 1000 дітей у середньому припадало 1566 відвідувань, а на одну дитину – 1,56. Протягом останніх трьох років даний показник знизився на 9,5%. У 2010 р. питома вага санованих дітей у порядку планової санації серед тих дітей, які звернулись по стоматологічну допомогу в м. Києві, дорівнювала 43,3%.

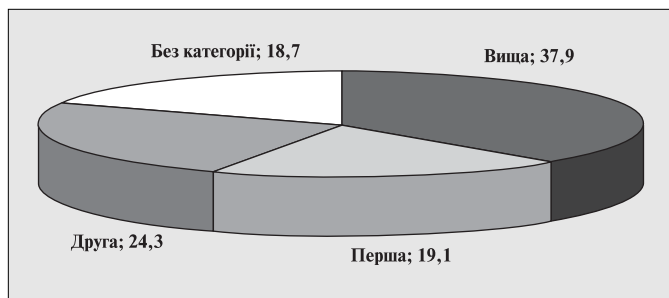

Рис. Розподіл дитячих лікарів-стоматологів м. Києва за категоріями (%)

У структурі наданої стоматологічної допомоги дитячому населенню м. Києва консультативна допомога становила 9,2%; терапевтична – 53,7%; хірургічна – 34,4%; ортодонтична – 7,36%; ортопедична – 4,6%.

Питома вага стоматологічних захворювань серед усіх захворювань, з приводу яких дитяче населення зверталось по медичну допомогу, дорівнювала 20–25%.

Серед усіх зубів, вилікуваних у дітей столиці протягом 2010 р. з приводу ускладненого карієсу, 28,7% вилікувані за одне відвідування.

У 2010 р. дитячими лікарями-стоматологами м. Києва відпрацьовано 1319 156 умовних одиниць працеемності (УОП). Кількість УОП у середньому на одне відвідування становила 1,5 УОП (у 2008 р. – 1,7 УОП, зниження показника – на 11,8%).

Спостерігається поступове збільшення обсягів стоматологічної допомоги, наданої дитячому населенню м. Києва у госпрозрахункових стоматологічних установах.

З метою визначення відповідності кадрового потенціалу стоматологічної служби столиці до потреб дитячого населення у стоматологічній допомозі ми провели такі розрахунки.

За даними професора В.Л. Ковальського [5], обсяг необхідної стоматологічної допомоги, у середньому на одну дитину, становить 15 УОП на рік. Такий обсяг забезпечує здійснення, у середньому в розрахунку на одну дитину, 2 санацій на рік (перша санація – 10,0 УОП, повторна – 5,0 УОП).

Нормативна кількість УОП, у розрахунку на одну посаду стоматолога, становить 25 УОП на робочий день. У 2010 р. було 250 робочих днів, функція лікарської посади лікаря-стоматолога – 6250 УОП на рік. Тобто один лікар-стоматолог міг протягом року зробити повну санацію 417 дітей (6250 УОП / 15 УОП).

Оскільки у м. Києві налічується 272 штатні посади лікарів-стоматологів, то навіть за умови, що вони всі будуть задіяні у проведенні планової санації дитячого населення, за рік вони зможуть забезпечити санацію 113 424 дітей (272 о 417), тобто лише п'ятої частини від загальної чисельності дітей столиці.

Таким чином, для м. Києва слід розробити програму визначення потреби дитячого населення у кадрах дитячих лікарів-стоматологів, яка має ґрунтуватися на вирішенні таких завдань:

- Вивчення поширеності стоматологічних захворювань серед дітей.
- Розробка алгоритму надання послуг при кожній нозологічній одиниці захворювання.
- Визначення загальних необхідних обсягів стоматологічних послуг в УОП за кожною стоматологічною спеціальністю за рік.
- Розрахунок необхідної чисельності посад дитячих лікарів-стоматологів відповідно до потреби дитячого населення у стоматологічній допомозі.
- Корекція чисельності посад дитячих лікарів-стоматологів залежно від частоти звернень дітей та обсягів планової санації порожнини рота.

Висновки

Проведений аналіз стану кадрового потенціалу та деяких показників діяльності дитячої стоматологічної служби свідчить про те, що протягом останніх трьох років у м. Києві скоротилася чисельність штатних посад дитячих лікарів-стоматологів на 9,1%, відвідувань до лікарів-стоматологів – на 9,5%; знизилася обсяги профілактичної діяльності дитячих стоматологічних установ, що підтверджується: високою питоною вагою стоматологічних захворювань у структурі загальної захворюваності дитячого населення за матеріалами звернень (20–25%); масовістю враження дитячого населення карієсом (до 90% дітей); низькою питоною вагою дітей, санованих у порядку планової санації серед усіх дітей, які звернулись по стоматологічну допомогу, (43,3%); зменшенням середньої кількості УОП у розрахунку на одне відвідування на 11,8%.

Така ситуація пояснюється відсутністю належного планування чисельності штатних посад дитячих стоматологів та контролю за роботою дитячої стоматологічної служби, а також відсутністю економічної зацікавленості, матеріального і морального стимулювання у стоматологічного персоналу бюджетних стоматологічних закладів.

Перспективи подальших досліджень

Матеріали аналізу кадрового потенціалу дитячої стоматологічної служби м. Києва у подальшому будуть використані з метою обґрунтування заходів щодо удосконалення системи охорони стоматологічного здоров'я дітей столиці.

Список літератури

1. *Бутова В. Г.* Управление качеством стоматологической помощи / В. Г. Бутова, Э. В. Зимица, М. З. Каплан. — М., 2007. — 224 с.
2. *Голубчиков М. В.* Основні напрями реформування дитячої стоматологічної служби / М. В. Голубчиков, О. А. Канюра, Н. О. Савчук. — К., 2010. — 112 с.
3. *Европейская стратегия «Здоровье и развитие детей и подростков»* [Электронный ресурс] / ВОЗ, 2005 г., 123 с. — Режим доступа: <http://www.euro.who.int/pubreq uest>.
4. *Канюра О. А.* Медико-економічне обґрунтування ефективності дитячої стоматологічної служби / О. А. Канюра // Україна. Здоров'я нації. — 2007. — № 3–4. — С. 94–96.
5. *Ковальський В. Л.* Социально-экономические аспекты реформирования детской стоматологической помощи в г. Москве / В. Л. Ковальський // Проблемы соц. гигиены, здравоохран. и истории медицины. — М., 2007. — № 6. — С. 25–27.
6. *Стоматологічна допомога в Україні: [стат. довідник]* / за ред. В.В. Лазоришинця. — К., 2010. — 87 с.

Оценка кадрового потенциала детской стоматологической службы г. Киева

О.В. Савчук, М.В. Голубчиков (Киев)

Проанализировано состояние кадрового потенциала. Представлены некоторые показатели работы детской стоматологической службы г. Киева в динамике за 2008–2010 гг.

Ключевые слова: детская стоматологическая служба, кадровое обеспечение.

Estimation of dental service staff for children in Kyiv

O.V. Savchuk, M.V. Golubchikov (Kyiv)

The state of manpower potential has been analyzed. Some parameters of work of dental service staff for children in Kyiv in dynamics for 2008–2010 have been submitted.

Key words: dental service for children, manpower potential.

Рецензент: канд. екон. наук І.І. Волинкін.